

Álop á afrikanskar frælsisrørslur — primitívt hyklarí

Dagblaðið misnýtir bæði kristindómin og marxismuna í konservatívu herferð síni

Siggi í feroysku blöðunum — (eitt sindur seinkað, tá eg siti í Keypmannahavn) — at summi heima hava hug at osast, nú trý umboð fyrri Heimskirkjuráðið hava vágað sær at seta fótin á land har. Ikki nokk við tað, at hetta ráð skal vera politiskt heldur enn átrúnaðarligt. Líka ringt verður tað mettt at vera, at ein av gestunum er eysturtyrskari. (Sum um hann ikki kundi syrgt fyrri at verðið foddur onkra aðra staðni).

Sum vant er Dagblaðið fremst á palli — og sum vant skapar tað framúr í kvantiteti heldur enn kvaliteti. Á eini fullari opnu (10/11—1982) fáa vit undir yvirskriftini „Heimsráð marxismunnar — ella heimsráð kirkjunnar?“ enn eina av hesum hyklerisku og forðmstyngdu svadunum, sum feroyingum (tá betri vantar) verður unt sum gluggi til heimin uttan fyrri klettarnar.

Misálit til fólkið í 3. heiminum

I hesi „grein“ Dagblaðsins, sum í størstan mun byggir á amerikanska ideologispráttanar „Readers Digest“, siggja vit enn einaferð eitt dømi um ta ultrakonservatismu, ið meira og meira eyðkennir Fólkaflokkinn — eina nýkonservatismu, sum passar betri til klassisku kolonialismuna úr miðöld fram til farna aldarskifti enn til sjálvt nýkolonialistisku heimskipanina í dag.

Greinin er — sum so nógv undan henni — ein

stór misálitisvátan til fólkið í sonevnda triðja heiminum. Skrivað verður t.d. hánt um „luttøku av alskyns umboðum úr triðja heiminum“ (3. teigur, min undirstri). Ja, hvat skal Dagblaðið eisini halda, tá tey nú eisini fara at blanda seg upp í tann heimspolitikk, sum fyrr var einkarrættur vestur-europeara og seinni eisini norðuramerikanara?

Fólkið í 3. heiminum hevur merkt meira til filosofi Dagblaðsins, enn øll tey kristnu (íroknað Wurmbrand) hava og fara at kenna til handan jarn-tjald (hóast tað er nóg forkastiligt). Men her hava vit bert enn eitt dømi um hitt borgarliga hyklarið.

Afrikansku frælsisrørslurnar verða undir einum reduseraðar til „tað, vit vanligliga kalla politiskar terrorfelagsskapir“ (1. teigur). Hverji eru „vit“? Fólkaflokkurin?

Umboð suðurafrikansku kirkjunnar, Jacqueline Williams, svarar Dagblaðnum forðum tess soleiðis: „Tá tit hoyra her norðuri, at Heimskirkjuráðið hevur latið pening til t.d. Patriotisku Fylkingina, hugsa tit beinan vegin um ein guerilja-ella terrorfelagsskap. Men fyrri okkum eru hetta frælsisfelagsskapir — talan er um frælsisshetjur í fleiri forum. Fyri fólkinum í Suðurafrika er talan um alt annað enn gueriljabólkar.“ (10. teigur).

Hetta er veruleikin. Flestu frælsisfelagsskapir í 3. heiminum hava millum ibúgvarnar nógva størri undirtøku, enn

Tey kollveltingarligu taka ikki til harðskap av sínum eintingum, men harðskapur teirra er mótharðskapur, vendur móti tí kúgingar-harðskapi, sum longu valdar.

Helmut Gollwitzer, vesturtyrskur evang. prestur

Mær tykir, at minnið um Camillo Torres og Che Guevara hevur uppborið eins mikla virðing og minnið eftir Martin Luther King, prest.

Helder Camara, erkebiskupur av Recife

nakað vesturlendskt ella eystureuropeiskt stýri nakrantíð hevur havt.

Tosið um harðskap er bert hyklari

Bert hyklarar kunnu gremja seg um, at hesar rørslur hava nýtt vápn. Tað er galdandi fyrri t.d. tær frælsisrørslur, ið bardust móti portugisiskum koloniveldi, sum kanska var hitt mest kúgandi, (og tað sum eg veit mest um), at tær byrjaðu stríð sitt eins friðarliga og vesturlendskir floyls-politikkarar. Tá teimum ikki varð unt atgongd til nakran politiskan stovn, skipaðu rørslurnar fyrri friðarligum mótmælisingum og verkföllum móti teirri kolonialismu, sum hevði kvett av teirra egnu søgu, teirra egnu menning av framleiðslutólum, teirra egna og mangan sunna landbúnað og teirri í fleiri forvitjast framleiðslu og profittjagstráttir sínar sum altíð á siviliseraðum

gerandisdag, — fyrstu öld-irnar eyðkenda av træla-handli og harav skapta øsing millum etniskar bólkur, og seinastu öld-irnar eyðkenda av tvingsilsarbeiði, tvungnari umlegging av landbúnaðinum frá beinleiðis matframleiðslu til mangan luxuskenda monokulturella framleiðslu og umfatandi og mannminkandi kúging.

Tað finst bert hin eina orsøkin til, at hesar rørslur góvust við friðarliga arbeiði sínum og fóru í hernað. Mótmælisfólkini vórðu nevniliga eirindaleyst skotin niður av kolonivaldinum — eftir 1949 einans við „demokratiskum“ NATO-vápn-um. Vesturheimurin hevði ongan áhuga í at geva teirri arbeiðsmegi sømdir, á hvørs tvingsilsarbeiði hesin heimspartur í stóran mun hevði grundað sín blómandi búskap. Meirvirðisframleiðslan og profittjagstráttir sínar sum altíð á siviliseraðum

Tróndur Djurhuus, sum lesur Altjóða Menningarfroði við Roskilde Universitetscenter, hevur skrivað hesa greinina

moralí, og alt tos um kristindóm gjordist enn einaferð innantómur orðavavstur.

Vápnamóttøka ikki ein ideologisk innbjóðing

I táverandi Portugisisk Guinea (nú Guinea-Bissau) eydnaðist frælsisrørsluni PAIGC stutt eftir at vápnaða stríðið var byrjað (1963) at hertaka stórar partar av landinum og hóast ófrið og áganguttaneftir at seta á stovn demokratiska skipan, fólkahandlar og fyrstu skúlar og heilsumiðstöðir í landinum, sum ætlað vóru til afrikansku ibúgvarnar. Hetta eydnaðist framur væl, hóast portugisiskir NATO-helikoptarar royndu at oyðileggja frælsu samfelagini í frumskóg-inum við brennandi napalm-bumbum og splinturgranatum (júst sum amerikánarar í Vietnam).

Fyri at standa seg móti hesum ágangi vóru ibúgvarnir noyðdir at fáa til hjálpuð fólk úr landinum mun til hvaðani tey enn komu. Teir vóru tí sera takksamir fyrri vápn úr t.d. Sovjetsamveldinum umframt humanitara hjálpuð fyrst og fremst úr Sverri, hóast PAIGC filosofiskt

hvørki stilaði móti „sovjettiskum“ ella „svenskum“ víðurskiftum.

Leiðarin, Amílcar Cabral, sum seinni varð myndur av protugisiskum agentum, og sum eigur minna størstu virðing, svarar í seinastu samrøðu síni við eitt blaðfólk soleiðis upp á ein fyrispurning um stuðulin úr Sovjet og hinum eystureuropeisku londunum:

„Ja, vit fáa henda stuðul, men fyrri okkum er einki samband millum hesa hjálpuð og ta samfelagsskipan, sum vit ynskja at byggja upp í landi okkara. Talan er um tvey fullkomiliga hjálpuð virðiskifti. Hjálpin er ein spurningur um solidaritet. Tað samfelag, vit ynskja at byggja, er ein spurningur, sum víðkemur okkara fólk, og bert okkara fólk skal taka avgerðir, hesum víðvikjandi. Cabral leggur síðani dent á, at øll hjálpuð, hvaðani hon enn kemur, er ynskilig og vælkominn, um so er, at hon tænar stríðinum fyrri frælsi og fólkaræði móti imperialismuni. (Hetta væðtal, sum er gjørt við danska blaðmannin Jan Michaelsen í leguni Simbel stutt fyrri morðið á Cabral, er prentað í Amílcar Cabral: „Revolutionen i Guinea“, Demos 1972, s. 79 ff.).

Kandjadja í Guinea-Bissau. Eftir 500 ára hertøku og kúging sleppa i-búgvarnir aftur at taka lut í avgerðum, national-eins lokal-víðurskiftum um víðvikjandi. (foto: J. Buch o.fl.)

